

NABÍDKA - PLÁNOVÁNÍ BUDOUCÍ PÉČE A SESTAVENÍ PLÁNU PÉČE V ZÁVĚRU ŽIVOTA

Nový klient obvykle přichází do Domova s přáním v klidu dožít, se zaopatřením potřebné pečovatelské pomoci, ošetrovatelské a zdravotní péče.

Naší snahou je klientům vyjít vstříc i při plánování péče v samém závěru života.

Plán péče v závěru života (tzv. paliativní péče) slouží k naplnění přání klienta v souvislosti se zhoršujícím se zdravotním stavem. Pro každého člověka je důležité něco jiného a každý klient má právo říci, jak si přeje, aby vypadaly jeho poslední dny. Svá přání může také klient kdykoliv měnit nebo upřesňovat.

Naším úkolem je klientova přání v závěru života respektovat, realizovat a hájit.

Znalost klientových posledních přání je důležité zejména v okamžiku, kdy klient s ohledem na pokročilý zdravotní stav již není schopen se dobře vyjadřovat a jeho přání lze vyčíst pouze z náznaků a detailů v chování.

Možnosti:

1) klient si může vybrat standardní péči s využitím veškerých monitorovacích a léčebných postupů ve zdravotnických zařízeních, s využitím všech indikovaných dostupných život zachraňujících úkonů. Respektujeme i přání klienta, který nechce být o svém zdravotním stavu informován.

2) klient může zvolit cestu řízeného odcházení z tohoto života podle svých předem definovaných přání, kdy jsou již vynechány zdravotní úkony, které nevedou k vyléčení a zlepšení kvality života. Péče ošetrovatelská a zdravotní je zaměřena na zvládání bolesti a nepříjemných tělesných obtíží, které se mohou v závěru života vyskytnout.

Klient je v blízkém kontaktu se svou rodinou, která má právo podílet se na péči a pobývat neomezeně u svého blízkého (pro doprovázející osobu zajistíme přesání, oběd nebo celodenní stravu).

V tomto případě je možné zajistit spolupráci s mobilním Hospicem sv. Jiří, který zabezpečuje po 24 hodin komplikovanější zdravotnickou a ošetrovatelskou péči, pro kterou by klient musel být hospitalizován.

- a) klient má právo vyslovit své přání, jak si přeje, aby o něj bylo pečováno, a tedy jak budou pracovníci postupovat, svá přání může kdykoliv změnit
- b) klient má právo ustanovit pro tento případ kontaktní osobu, která bude mluvit jeho ústy, pokud již nebude schopen se vyjadřovat.
- c) klient má právo mít svého opatrovníka.
- d) klient má právo sepsat s ošetřujícím lékařem tzv. „**Dříve vyslovené přání**“, ve kterém je přesně vyjmenováno, které zdravotnické úkony mají být/nemají být provedeny, pokud již nebude schopen vyjádřit s těmito úkony souhlas/nesouhlas, má právo odmítnout hospitalizaci a použití život zachraňujících úkonů. **Dále viz. příloha č. 1.**
- e) klient má právo na sociální a duchovní podporu, stejně tak mají právo na tuto podporu i členové rodiny.
- f) klient má právo vyslovit svá přání, co se s jeho tělem bude dít po jeho skonu (**„List dříve vyslovených přání,“ dále viz. příloha č. 2**), klient má právo na rozloučení s blízkými
- g) pokud klient trpí demencí a již není schopen vyjádřit svá přání, vychází se ze znalosti dříve zaznamenaných přání, z historie pobytu klienta v zařízení a ze záznamů, ze kterých lze jeho preference odvodit, dále z jednání s opatrovníkem, a rodinou.

Výhodou předem domluvené péče je dostatečný předstih s vyslovením přání, nejsme pod tlakem času u náhlého zhoršení zdravotního stavu a obav z umírání. Je možné vyžádanou péči sladit s rodinou a naplánovat způsob, jak si klient i rodina představují spolupráci.

Včas vyslovená přání mohou předejít hospitalizaci, pokud by si klient přál zůstat v domově.

Včas vyslovená přání specifikují činnost jednotlivých pečujících profesí, pečovatelé vědí, jak mají o klienta pečovat.

Plán péče v závěru života umožňuje naplnit (v rámci možností Domova) vůli klienta a umožňuje předvídat a rozhodovat v situacích, které dřív byly nepředvídatelné.

Plán péče v závěru života bude aktualizován a případně doplňován s blížícím se úmrtím klienta.

Bližší informace mohou podat sociální pracovníci a vrchní sestra Domova.

V Lázních Kynžvart dne 1.9.2020

*Domov pro seniory v Lázních Kynžvart, příspěvková organizace,
Polní 378, 35491 Lázně Kynžvart*

Lenka Wohlrabová

ředitelka DPS

.....

Pavla Zívalová

vrchní sestra, koordinátor PP

.....

Příloha č. 1

Informace pro žadatele o sociální službu (rodiny) o možnosti využití právních institutů pro poskytování budoucí péče.

Jedná se o opatření preventivní povahy, které bude přicházet v úvahu nejčastěji u lidí trpících duševní chorobou, která se postupem času rozvíjí a zhoršuje, ale která nenastává okamžitě. Takový člověk může učinit prohlášení, ve kterém projeví vůli, aby jeho záležitosti v případě, že již nebude schopen sám jednat, spravovala určitá osoba (opatrovník), nebo aby byly spravovány určitým, níže uvedeným způsobem, nebo může jít o kombinaci obojího.

Předběžné prohlášení

Od 1. ledna 2014 je předběžné prohlášení upraveno v § 38–44 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Jedná se o speciální preventivní prohlášení jako závazný projev vůle člověka učiněný pro případ, že posléze nebude schopen spravovat vlastní záležitosti. Člověk očekávající vlastní nezpůsobilost právně jednat, zejména v případě, kdy u sebe pozoruje postupné rozvíjení duševní poruchy, má podle zákona možnost učinit prohlášení o tom,

1. jak mají být spravovány jeho záležitosti,
2. kdo je má spravovat nebo
3. kdo má být případně ustanoven jeho opatrovníkem

Vlastní nezpůsobilost však nelze vždy očekávat. Může k ní dojít náhle, nepředvídatelně – např. úrazem s poraněním mozku, či po mozkové mrtvici. V takových případech člověk předběžné prohlášení učinit nestihne a k ochraně jeho zájmů bude třeba přistoupit jiným způsobem (např. jmenováním opatrovníka).

FORMY PŘEDBĚŽNÉHO PROHLÁŠENÍ:

1) Soukromá listina

Pokud má prohlášení formu listiny soukromé, musí být podle § 39 odst. 1 občanského zákoníku opatřeno datem a potvrzeno dvěma svědky. Svědek o sobě uvede v potvrzení údaje, podle nichž ho lze zjistit. Svědky mohou být pouze osoby, které na prohlášení a jeho obsahu nemají zájem a nejsou nevidomé, neslyšící, němé nebo neznalé jazyka, v němž je prohlášení učiněno.

Zvláštní pravidla jsou pak stanovena pro prohlášení soukromou listinou nevidomých nebo osob, které neumí nebo nemohou číst a psát. Činí-li prohlášení nevidomý, nebo osoba, která neumí nebo nemůže číst nebo psát, musí jí být podle § 40 odst. 1 občanského zákoníku prohlášení nahlas přečteno svědkem, který prohlášení nepsal. Nevidomý, nebo osoba, která neumí nebo nemůže číst nebo psát, před svědky potvrdí, že listina obsahuje jeho pravou vůli.

Jestliže činí prohlášení soukromou listinou osoba se smyslovým postižením, která nemůže číst nebo psát, musí jí být podle § 40 odst. 2 občanského zákoníku obsah listiny tlumočen takovým způsobem dorozumívání, který si zvolila, a to svědkem, který prohlášení nepsal; všichni svědci musí ovládat způsob dorozumívání, kterým je obsah listiny tlumočen. Kdo

prohlášení činí, potvrdí před svědky zvoleným způsobem dorozumívání, že listina obsahuje jeho pravou vůli.

2) Veřejná listina

Jedinou veřejnou listinou, kterou je možné předběžné prohlášení učinit, je notářský zápis. Speciální postup při sepisování veřejné listiny s osobou, která neumí či nemůže číst nebo psát, je zakotven v notářském řádu. Notářský zápis lze v takovém případě sepsat pouze za účasti dvou svědků úkonu, kteří musí být přítomni při projevu účastníka o tom, co má být pojata do notářského zápisu, při předčítání notářského zápisu a jeho schválení účastníkem. Pokud je účastník neslyšící nebo němý a současně nemůže číst nebo psát, musí být kromě svědků úkonu přibrán ještě důvěrník, který se s účastníkem umí dorozumět a jehož prostřednictvím notář zjistí, zda účastník zápis schvaluje.

1. Dříve vyslovené přání

Dříve vyslovené přání je medicínsko-právní a etický institut, který umožňuje člověku předem vyjádřit svou vůli pro případ, že by se v budoucnu dostal do zdravotního stavu, ve kterém by nemohl vyjádřit svůj souhlas nebo naopak nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb. Jedná o další nástroj, který v medicínském právu umožňuje pacientovi naplňovat právo na osobní svobodu formou neposkytnutí zdravotní péče.

Prohlášení o odmítnutí nějakého zákroku bývá nejčastěji spojeno se snahou zabránit umělému prodlužování života. Typickou podobou dříve vysloveného přání je žádost nezahajovat kardiopulmonální resuscitaci při oběhovém selhání .

Formální náležitosti

V České republice má dříve vyslovené přání písemnou podobu. Je potřeba specifikovat okolnosti, ke kterým se přání váže, tedy stádium nemoci a/nebo konkrétní výkon zdravotní péče. Součástí dokumentu je písemné poučení pacienta lékařem o možných důsledcích jeho rozhodnutí. Toto poučení může poskytnout všeobecný praktický lékař, nebo lékař ve zdravotnickém oboru, který souvisí s dříve vysloveným přáním. Dokument musí být opatřen úředně ověřeným podpisem pacienta. Pacient může své přání vyjádřit také za hospitalizace a to buď při přijetí, nebo kdykoli v průběhu hospitalizace. Přání vyslovené tímto způsobem je zaznamenáno do zdravotnické dokumentace pacienta a pod tento záznam se podepíše pacient, zdravotnický pracovník a svědek (v tomto případě není třeba podpis úředně ověřovat). Přání vyslovené během hospitalizace slouží pouze pro spolupráci s tímto konkrétním poskytovatelem zdravotních služeb.

Podmínky využití Dříve vysloveného přání v ČR

Zákon o zdravotních službách **udává podmínky, které je třeba naplnit**, aby bylo možné brát dříve vyslovené přání na zřetel.

1. musí mít zdravotnický personál toto přání k dispozici
2. dále musí nastat situace, ke které se toto přání vztahuje
3. skutečnost, že pacient není schopen pro svůj zdravotní stav vyjádřit souhlas nebo nesouhlas se zdravotní péčí.

Dříve vyslovené přání musí splňovat formální náležitosti. Zákon rovněž uvádí podmínky, za kterých dříve vyslovené přání uplatnit nelze, a to pokud došlo od doby jeho vyslovení k takovému vývoji v poskytování zdravotnických služeb, že lze důvodně předpokládat, že by pacient za těchto okolností s poskytnutím služby souhlasil, dále není možné uplatnit přání, jež by vedlo k takovým postupům, které by ve výsledku aktivně způsobily smrt pacienta nebo ohrozily jiné osoby. Zdravotníci také nemohou respektovat přání, které neměli k dispozici před započítím takových zdravotních výkonů, jejichž přerušení by nyní mělo za následek aktivní způsobení smrti pacienta. Možnost využít institut dříve vysloveného přání se nevztahuje na nezletilé osoby a osoby s omezenou svéprávností.

2. Nápomoc při rozhodování (smlouva o nápomoci)

Nápomoc při rozhodování je jedním z podpůrných opatření při narušení schopnosti právně jednat. Jeho účelem je zajistit člověku s duševní poruchou dostatečnou míru možnosti svobodně jednat na základě jeho vůle a v rámci jeho možností, aniž by byly ohroženy jeho zájmy. Člověk, který poskytuje nápomoc při rozhodování se označuje jako *podpůrce*, a ten, který pomoc přijímá, jako *podporovaný*.

Smlouva o nápomoci

Nápomoc při rozhodování je poskytována na základě **smlouvy o nápomoci**. Tato smlouva může být uzavřena jak v písemné, tak v ústní formě. V obou případech však musí být schválena soudem. Soud smlouvu neschválí, pokud zájmy podpůrce odporují zájmům podporovaného.

Ze smlouvy musí být zřejmé, co má a nemá podpůrce dělat, jak má jednat a poskytovat svou pomoc. Podpůrce se smlouvou o nápomoci zavazuje, že bude přítomen při právních jednáních podporovaného, poskytne mu potřebné údaje a bude mu nápomocný radami.

Role podpůrce

Podpůrce má být podporovanému nápomocný při právním rozhodování. Může se účastnit právních jednání podporovaného a pokud jsou v písemné formě, může k nim připojit svůj podpis s uvedením své funkce a popisem podpory, kterou dotyčnému poskytl. Podpůrce slouží jenom jako poradce a výpomoc, nikoli jako opatrovník. Může podporovanému poskytnout konzultace a řešit s ním jeho situaci. Sám nevyvíjí žádnou svévolnou aktivitu (nevyhledává podporovaného ani ho nepředvolává na konzultaci), vše je jen na podporovaném, na kterém záleží, zda své právo na konzultaci uplatní či nikoli.

Podle § 47 odst. 1 občanského zákoníku se podpůrce nesmí na úkor podporovaného nijak obohacovat nebo ho nevhodně ovlivňovat při rozhodování.

Zánik smlouvy o nápomoci

Podpůrce ztrácí své postavení právní mocí soudního rozhodnutí, ne dřív. Nápomoc při rozhodování je dobrovolná činnost, proto jestli některá strana bude chtít tento právní vztah ukončit, může podle § 48 občanského zákoníku podat návrh na odvolání odpůrce a soud má povinnost žádost respektovat. Pokud podpůrce poruší své povinnosti, může ho soud odvolat i bez návrhu.

Příloha č. 2

LIST POSLEDNÍCH PŘÁNÍ

1. Svá přání byste měli s někým také sdílet, nenechávat si je jen pro sebe.
2. Neumíráme tak, jak bychom si přáli. A je to hlavně proto, že o tom s nikým nemluvíme.
3. Prvním krokem je srovnat si v hlavě, čeho se obáváte, jaká máte přání a co byste si nikdy nepřáli.
4. Víte, co Vám zahrají na pohřbu, když nikomu neřeknete, co byste si přáli?
5. „Je dobré si jen pro sebe vyřešit a to, co chci, sdělit někomu, komu důvěřujete.
6. „Je to hra, není to notářská závět. Ve chvíli, kdy si člověk řekne, že se chce těmto věcem věnovat důkladněji, je možné pokračovat dál.
7. Rozhovory týkající se smrti se daleko lépe řeší s někým, ke komu člověk nemá tak silný citový vztah. „Člověku se líp toto téma otevírá s jinými lidmi, než s vlastními dětmi. Máme dojem, že je tím zraňujeme. Nechceme dětem říkat, jednou umřeme.

MOŽNÁ TÉMATA:

I. Vaše hudba

Tip

Na pohřbu často zaznívá hudba, kterou pozůstalým vybere nebo doporučí pohřební služba. Nenechte se tím omezovat, není to nic povinného. Stačí pohřební službě nebo přímo na místo, kde se bude pohřeb odehrávat, donést zvolené skladby na CD.

Nechat zahrát si můžete cokoli, třeba pozvat živou kapelu nebo nechat zazpívat operní árii. Opravdu není nutné, aby trampovi, který se celý život nejvíce pobavil u ohně s kytarou, na pohřbu zněla vážná hudba. Kytary a tramské písně mohou znít i na hřbitově.

Co chcete zahrát Vy?

II. Vaše šaty

Rozhodněte se sám, do čeho Vás naposledy oblečou. Nejprve si **vyberte** typ oblečení a potom **popište**, o které konkrétní kousky z Vaší skříně jde.

Tip

Obvykle jsou zemřelí ustrojeni do něčeho parádního. Vytáhne se kostým nebo oblek, který měli naposledy na sobě na promoci vnoučat. Možná by se k nim ale víc hodilo jejich oblíbené tričko, svetr, který si sami upletli, nebo rybářské kalhoty. Pros Vás to, v čem se cítili dobře a co je nejlépe vystihuje.

III. Váš pohřeb

Jak bude vypadat Váš **poslední velký den**? A dny potom?

Urna nebo rakev?

Tip

Pohřby, kterých jste se dosud účastnili, si pravděpodobně byly dost podobné. Přitom i tady platí, že neexistuje žádný must, kterého se musíme držet (samozřejmě nemluvíme o církevních pohřbech).

Místo a čas, řečníci, hudba, výzdoba, program - **každé rozloučení může být jedinečné.**

Pokud chcete pohřbít do země, budete muset svá přání omezit na registrovaná pohřebiště. Rozptýlit se můžete nechat kdekoli, pokud k tomu získáte souhlas majitele pozemku.

Může Vás zajímat přírodní pohřebnictví. Už i u nás si můžete nechat uložit popel ke kořenům stromů na přírodním hřbitově. Nebo si pořídíte biologicky rozložitelnou urnu obsahující semeno květiny či stromu.

IV. Vaše věci

Ted' máte příležitost svůj majetek rozdělit. **Pojmenujte** věci, které byste chtěl odkázat a **připište** k nim jména osob, které by je měly dostat.

Např.:

- knihy
- oblečení
- kolo
- sbírka známek

Nebo jednoduše popište, komu co odkážete. Pokud chcete mít jistotu, že se Vaše věci dostanou do správných rukou, sepište závěť a svěřte ji někomu odpovědnému.

Závěť můžete sepsat vlastnoručně, za účasti dvou svědků (pokud není vlastnoruční) nebo formou notářského zápisu. Všechny tři varianty jsou platné, tedy pokud nezapomenete na datum a podpis. Závěť klidně můžete napsat nyní, v budoucnu se dá odvolat, roztrhat a napsat nová.

V. Vaše parte

Parte je **víc než papír**. Můžete zkusit si ho **navrhnout** nebo vybrat z nabídky na internetu. A rovnou sepište seznam, kteří lidé by ho měli dostat.

Tip

Parte jsou si obvykle podobná jako vejce vejci. Většinou je vyrobí pohřební služba, pozůstalí mají pouze možnost vybrat si z několika veršů a doplnit svoje jména. Za úvahu stojí, jestli musí být parte skutečně černobílé, jestli na něm musí být křížek (co třeba Vaše oblíbená fotka?) či zda by nemohlo obsahovat nějaký osobitý vzkaz namísto obligátního verše. Pokud si na vlastní návrh netroufáte, určitě kolem sebe máte výtvarně a slohově nadané lidi, pro které bude pocta, pokud je požádáte, zda by se tohoto úkolu jednou neujali.

VI. Vaše strachy

Přiznat si strach je prvním krokem k tomu se jej zbavit. Když přemýšlíte o smrti, bojíte se...

Čeho se např. bojíte ostatní:

Bojí se o své blízké.

Bojí se, že neví, co bude dál a že nestihnou vše, co mají v plánu.

Mluvení o tom, čeho se bojíme, je nejúčinnějším způsobem, jak bojovat s našimi strachy a obavami.

Projevení našich obav také může pomoci lidem kolem nás dostat se na kloub tomu, čeho se bojíte oni.

VII. Vaše poslední přání

Jestli chcete něco říct, máte poslední příležitost. Např.:

Celý život jsem se snažil řídit tím.....

Nechci, abyste zapomněli na.....

A přál bych si, aby.....

Poslední přání se nemusí vázat pouze na majetek, mohou se týkat i Vašich preferencí v oblasti zdravotní péče.

*Domov pro seniory v Lázních Kynžvart, příspěvková organizace,
Polní 378, 35491 Lázně Kynžvart*

Existuje tzv. **institut dříve projevených přání**, který zajišťuje, abyste mohl předběžně vyslovit souhlas či nesouhlas s budoucími lékařskými zákroky pro případ, že o sobě v určitém momentu již nebudete moci rozhodovat - například budete v bezvědomí nebo budete trpět demencí. Do těchto přání můžete napsat, zda si přejete transfúzi, zda chcete udržovat uměle při životě, zda chcete darovat orgány nebo kdo by případně za Vás měl tato rozhodnutí činit. Pokud bude dokument opatřen Vaším úředně ověřeným podpisem, zdravotnický personál mu musí přizpůsobit léčbu.

Bližší informace mohou podat sociální pracovníci a vrchní sestra Domova.

V Lázních Kynžvart dne 1.9.2020

Lenka Wohrabová

ředitelka DPS

.....

Pavla Zívalová

vrchní sestra, koordinátor PP

.....

*Domov pro seniory v Lázních Kynžvart, příspěvková organizace,
Polní 378, 35491 Lázně Kynžvart*